

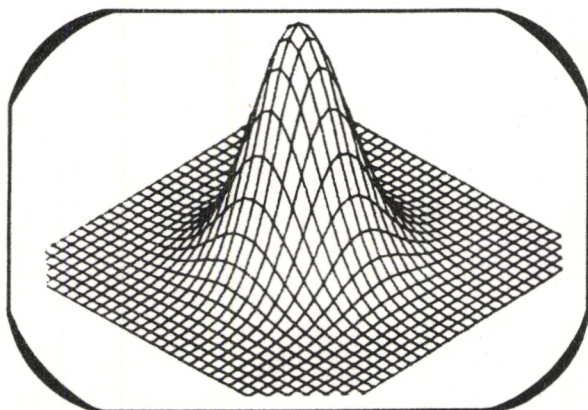
METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN
TIEDONANTOJA 152

Matemaattinen osasto

YKSITYISMETSÄNOMISTAJIEN PUUN
KASVATUKSEN KULUT VUOSINA 1981 JA 1982

Eero Kakkuri

Helsinki 1984

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
Kirjasto

METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN TIEDONANTOJA 152

YKSITYISMETSÄNOMISTAJIEN PUUN
KASVATUKSEN KULUT VUOSINA 1981 JA 1982

EERO KAKKURI

HELSINKI 1984

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. JOHDANTO	1
2. KUSTANNUSTEN MUODOSTUMISPERIAATTEET	2
3. METSÄNHOITOTÖIDEN KUSTANNUKSET	3
4. HALLINTOKUSTANNUKSET, RAAKAPUUN MYYNNIN KUSTANNUKSET JA POISTOT	5
5. VÄHENNYSKELPOISTEN KUSTANNUSTEN OSUUS KAN- TORAHATULOISTA	9
6. METSÄTALOUSKOMITEAN OSAMIENTINTÖ I:N EHDO- TUSTEN VAIKUTUS	11
7. MAATILATALOUDEN TULOVEROLAIN MUKAISET VA- KIINTUNEET TAIMIKOT	14
8. TARKASTELU	15
 KIRJALLISUUS	 16

ISBN 951-40-0949-5

ISSN 0358-4283

Helsinki 1984. Valtion painatuskeskus

1. JOHDANTO

Maatilatalouden tuloverolain (543/67) mukaan tulee metsän puhdasta tuottoa arvioitaessa ottaa huomioon metsään kohdistuvat tavalliset hoito- ja hallintokustannukset sekä kohtuulliset arvovähennykset. Tämä vähennyserä otetaan huomioon suhteellisena keskimääräisvähennyksenä määrittäessä verokuutiometrin keskimääräistä raha-arvoa kunnittain ja kantohinta-alueittain. Asetuksessa maatilatalouden tuloveroasetuksen muuttamisesta (1042/76) säädetyt voimassa olevat vähennysprosentit ovat Ahvenanmaalla, Turun ja Porin, Uudenmaan, Kymen ja Hämeen lääneissä 12 prosenttia; Mikkelin, Kuopion, Vaasan ja Keski-Suomen lääneissä 14 prosenttia; Pohjois-Karjalan ja Oulun lääneissä 16 prosenttia sekä Lapin läänissä 18 prosenttia.

Asetuksella säädetyt vähennysprosentit perustuvat Metsän-tutkimuslaitoksessa tehtyihin tutkimuksiin (Heikinheimo 1964; Palo ja Sivonen 1964; Kurikka ym. 1965; Sivonen ja Uusitalo 1966; Uusitalo 1968, 1976 ja 1977), joissa on selvitetty puun kasvatuksen kulujen eli tavallisten hoito- ja hallintokustannusten sekä kohtuullisten arvovähennysten osuus todellisista kantorahatuloista. Tämä, kuten myös edeltävä puun kasvatuksen kulujen määrittäminen (Kakkuri ja Karhu 1982), tehtiin seurantalaskelmana muutosten toteamiseksi.

Puun kasvatuksen kulut laskettiin metsänomistajaryhmälle yksityiset ym. koko maassa vuosilta 1981 ja 1982. Tarkastelun kohteena olevien vuosien lisäksi esitetään tiedot vuosilta 1975-1980. Laskelmassa selvitettiin myös Metsätaloustieteiden osamietintö I:n (1981:2) metsäverotusta koskevien ehdotusten vaikutusta sekä tarkasteltiin maatilatalouden tuloverolain (975/79) mukaisten veronhuojennuksen saaneiden vakiintuneiden taimikoiden pinta-aloja. Kulujen arviointiperusteet on selostettu pääpiirtein. Laskelmien yksityiskohtaiset suorittamisperusteet ilmenevät esim. Karhun (1978) ja Kakkurin (1981) aiemmista selvityksistä.

2. KUSTANNUSTEN MUODOSTUMISPERIAATTEET

Tässä esitettävä laskelma vuosilta 1981 ja 1982 tehtiin pääpiirteittäin samalla menetelmällä kuin Uusitalon (1976 ja 1977) sekä Kakkurin ja Karhun (1982) laskelmat. Metsien hoito- ja hallintokustannuksiksi sekä poistoiksi luettiin seuraavat erät (vrt. Metsäverokomitean mietintö 1964:A 15; Metsäverotuksen kehittämiskomitean mietintö 1978:21; Metsätalousoikeuden osamietintö I 1981:2):

- uudistusalojen valmistus
- metsien viljely lukuunottamatta perusmetsitystä
- metsän lannoitus
- taimikoiden hoito
- metsäojien perkaus ja täydennysojitus sekä pysyvien metsäteiden kunnossapito
- metsien suojelu ja valvonta sekä taloussuunnitelmat
- metsien leimaus
- raakapuun myynti
- metsävuokrat
- puun kasvatuksen osuus metsien hallinnosta
- metsätalouteen käytettyjen koneiden, rakennusten ja laitteiden kunnossapito sekä poistot
- yksityismetsänomistajille puun kasvattamisesta ja myynnistä aiheutuneet matkakustannukset (vuodesta 1979 alkaen)
- työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut (vuodesta 1981 alkaen)
- ammattilehtien tilausmaksut (vuodesta 1981 alkaen)

Laskelmassa tarkistettiin Kakkurin ja Karhun (1982) esittämät ennakkotietoihin perustuneet luvut vuodelta 1980. Tässä esitettävät luvut vuodelta 1982 ovat ennakkotietoja.

Asetuksella (1042/76) vahvistettuun vähennyserään sisältyy em. hoito- ja hallintokustannusten sekä poistojen lisäksi myös kotitarvepuun myyntipuuta huonommasta laadusta johtuva laatu vähennys, jota ei kuitenkaan määritetty tässä laskelmassa.

3. METSÄNHOITOTÖIDEN KUSTANNUKSET

Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. metsänhoitotöiden vähennyskelpoisia nettokustannuksia koskeva laskelma on esitetty taulukossa 1. Metsänhoitotöiden tilastoidut työläjeittaiset kokonaiskustannukset vuosilta 1980-1982 saatiin Metsätilastollisista vuosikirjoista 1981 ja 1982 sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston tiedostoista.

Yksityiset ym. -ryhmän metsissä tehtiin omatoimisesti metsänhoitotöitä, joiden kustannuksia ei oltu arvioitu riittävästi metsänhoitotöiden kokonaiskustannusten tilastossa. Tilastoituihin metsänhoitotöiden kokonaiskustannuksiin lisättiin siksi tilastoimattomien omatoimisten töiden kustannukset, jotka arvioitiin Uusitalon arkistomateriaalin perusteella 15 prosentiksi tilastoiduista kokonaiskustannuksista (ks. Karhu 1978). Tilastoitujen ja tilastoimattomien metsänhoitotöiden kustannusten summa muodostaa tässä metsänhoitotöiden kokonaiskustannukset.

Vähennyskelpoisiin kustannuksiin luetaan verosäännösten mukaan vain maksetut kustannukset (Asetus 1042/76). Metsänhoitotöiden kokonaiskustannuksista on siksi vähennettävä niihin sisältyvät valtion avustukset sekä yksityismetsänomistajien metsänhoitotöissä itse tekemän työn raha-arvo. Valtion avustukset vuosilta 1980-1982 saatiin Metsätilastollisista vuosikirjoista 1981 ja 1982 sekä Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston tiedostoista. Yksityismetsänomistajien oman työn raha-arvo arvioitiin Keskusmetsälautakunta Tapion tilastoaineistosta (ks. Kakkuri 1981).

Taulukossa 1 esitettyihin metsänviljelyn kustannuksiin sisältyivät perusmetsityksen kustannukset, joita ei lueta vähennyskelpoisiksi metsänhoitotöiden kustannuksiksi. Näitä kustannuksia ei kuitenkaan poistettu erikseen. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. perusmetsitystyöt on tehty valtion avustuksilla, joten kyseiset kustannukset tulivat vähennetyksi valtion avustuksiin sisältyvinä.

Taulukko 1. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. metsänhoitotöiden tilastoidut kokonaiskustannukset, tilastoimattomien omatoimisten töiden kustannukset, töihin käytetyt valtion avustukset, yksityismetsänomistajien oman työn raha-arvo sekä vähennyskelpoiset nettokustannukset vuosina 1975 - 1982.

milj. mk

Selite	1975	1976	1977	1978	1979	1980 ^R	1981	1982 ^{x)}
Uudistusalojen valmistaminen	22,0	41,1	45,9	45,1	49,7	72,0	86,8	95,0
Metsänviljely ¹⁾	90,3	76,8	97,9	97,5	100,3	135,1	180,9	222,1
Taimikonhoito	109,2	120,3	145,0	133,3	98,8	90,6	92,6	117,7
Metsänlannoitus	56,0	42,0	38,9	32,0	20,7	23,9	39,8	52,5
Metsäojien perkaus ja täydennysojitus	1,4	1,8	4,6	2,9	2,5	3,2	3,5	4,3
Metsäteiden kunnossapito ²⁾	6,0	7,0	8,0	10,2	12,7	14,7	17,9	21,4
Tilastoidut kokonaiskustannukset	284,9	289,0	340,3	321,0	284,7	339,5	421,5	513,0
Tilastoimattomat omatoimisten töiden kustannukset ³⁾	42,7	43,4	51,0	48,2	42,7	50,9	63,2	77,0
Yhteensä	327,6	332,4	391,3	369,2	327,4	390,4	484,7	590,0
Valtion avustukset ⁴⁾ (-)	61,7	71,8	78,1	94,6	66,9	65,7	69,8	75,7
Yksityismetsänomistajien oman työn raha-arvo (-)	102,6 ⁵⁾	100,6 ⁵⁾	120,9 ⁵⁾	106,0 ⁵⁾	100,6 ⁵⁾	135,8 ⁶⁾	156,3 ⁶⁾	188,4 ⁶⁾
Vähennyskelpoiset nettokustannukset yhteensä	163,3	160,0	192,3	168,6	159,9	188,9	258,6	325,9

R Korjattu

x) Ennakkotieto

1) Sisältää perusmetsityksen.

2) Sisältää tiemaksut.

3) Arvioitu 15 prosentiksi tilastoiduista kokonaiskustannuksista.

4) Metsänviljelyyn, taimikonhoitoon, metsänlannoitukseen sekä metsäojien perkaukseen ja täydennysojittukseen.

5) Arvioitu 38,6 prosentiksi metsänhoitotöiden kokonaiskustannusten ja valtion avustusten erotuksesta.

6) Arvioitu Keskusmetsälautakunta Tapion tilastoaineistosta.

4. HALLINTOKUSTANNUKSET, RAAKAPUUN MYYNNIN KUSTANNUKSET JA POISTOT

Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoisia hallintokustannuksia, raakapuun myynnin kustannuksia ja poistoja koskeva laskelma on esitetty taulukossa 2.

Piirimetsälautakuntien, metsänhoitoyhdistysten ja metsätoimistojen ym. toimituspalkkioita peritään leimaustoiminnassa, pysty- ja luovutusmittauksessa, suunnitelma-, arviomis- ja luokitustöissä sekä puukaupallisessa edistämistoiminnassa. Piirimetsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkiot saatiin Keskusmetsälautakunta Tapiosta (ks. Tapion vuosikirja 1980-1982). Yksityisten metsäammattimiesten, metsätoimistojen yms. palkkioiksi arvioitiin 10 prosenttia piirimetsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkioiden summasta (Uusitalo 1976).

Varsinaisia yksityismetsänomistajia ovat yksityishenkilöt, perikunnat, kuolinpesät ja perheyhtymät. Varsinaisten yksityismetsien hallinnon yleiskulujen katsotaan koostuvan neuvotteluista, yhteydenpidosta metsäammattimiehiin, kulojen jälkivartiointista, tilan osuudesta luonnontuhojen torjuntaan ja muista vastaavista kustannuksista. Sen sijaan niihin ei lueta metsänomistajien oman työn arvoa. Varsinaisten yksityismetsien hallinnon yleiskulut arvioitiin siten, että Uusitalon (1976) vuodelta 1972 tekemää arviota, jota pidettiin liian alhaisena, kaksinkertaistettiin ja korotettiin elinkustannusindeksillä vuosilta 1980-1982.

Varsinaisten yksityismetsien raakapuun myynnin yleiskulut muodostuvat neuvottelu-, puhelin-, posti-, edustus- ym. raakapuun myynnin aiheuttamista kustannuksista. Nämä kustannukset arvioitiin vuodelta 1972 keskimäärin 20 markaksi tehtyä raakapuukauppaa kohden (Uusitalo 1976). Tätä arviota korotettiin elinkustannusindeksillä. Varsinaisista yksityismetsistä tehtyjen raakapuukauppojen lukumäärä arvioitiin Rauskalan ja Snellmanin (1983) sekä Rauskalan (1984)

Taulukko 2. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. metsien vähennyskelpoiset hallintokustannukset ja raakapuun myynnin kustannukset sekä poistot vuosina 1975 - 1982.

milj. mk

Selite	1975	1976	1977	1978	1979	1980 ^R	1981	1982 ^{x)}
Piirimetsälautakuntien toimituspalkkiot	2,7	3,4	3,5	4,0	4,7	5,2	5,7	6,4
Metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkiot	17,1	20,7	23,9	27,2	22,6 ¹⁾	26,7 ¹⁾	30,6 ¹⁾	36,8 ¹⁾
Palkkiot metsätoimistojen ja yksityisten ammattimiesten yms. avusta ²⁾	2,0	2,4	2,7	3,1	2,7	3,2	3,6	4,3
Yksityismetsien hallinnon yleiskulut ³⁾	9,3	10,6	11,9	12,8	13,8	15,4	17,2	18,8
Yksityismetsien raakapuun myynnin yleiskulut ⁴⁾	2,9	5,3	4,3	6,0	7,8	8,7	8,0	9,1
Metsävakuutusmaksut ⁵⁾	7,2	8,4	9,0	11,3	13,2	15,6	16,1	18,1
"Muu" -ryhmän hallinnon ja myynnin yleiskulut ja poistot ⁶⁾	6,5	7,5	8,0	8,5	9,3	10,4	11,9	13,2
Yksityismetsänomistajien matkakustannukset ⁷⁾					15,8	18,5	20,6	22,5
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ⁸⁾							1,4	1,6
Ammattilehtien tilausmaksut ⁹⁾							3,0	3,5
Yhteensä	47,7	58,3	63,3	72,9	89,9	103,7	118,1	134,3

R Korjattu

x) Ennakkotieto

1) Ei sisällä hankintapalkkioita.

2) Arvioitu 10 prosentiksi piirimetsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten toimituspalkkioiden summasta.

3) Vuoden 1972 kaksinkertaistettua arviota ($2 \times 3 = 6$ milj. mk) korotettu elinkustannusindeksillä.

4) Vuoden 1972 kauppaa kohden arvioitua kustannusta (20 mk) korotettu elinkustannusindeksillä.

5) Sisältää vakuutusmaksuveron 11 prosenttia vuosina 1975 ja 1976 sekä 14 prosenttia vuosina 1977 - 1982.

6) Vuoden 1972 arviota (4,19 milj. mk) korotettu metsätalouden toimihenkilöiden palkkaindeksillä.

7) Laskettu kaavalla: $100\ 000 \cdot 60 \text{ km} \cdot x \text{ mk/km} + 75\ 000 \cdot 400 \text{ km} \cdot x \text{ mk/km} \cdot (1/2)$ x=matkustussäännön kilometrikustannus

8) Suomen Yksityismetsänomistajain Keskusliitto ry:n sekä metsätalonomistajien Maataloustuottajain Keskusliitto ry:n jäsemaksut.

9) Metsälähden ja Skogsbruketin tilausmaksut.

tutkimusten ja Metsäntutkimuslaitoksen matemaattisen osaston aineiston perusteella.

Metsävakuutusmaksut saatiin vakuutuslajistosta (Vakuutusyhtiöt 1980 ja 1981) sekä sosiaali- ja terveystieteiden osaston vakuutusosastosta. Vakuutussummissa otettiin huomioon 14 prosentin vakuutusmaksuvero vuosilta 1980-1982.

"Muut"-ryhmä käsittää kunnat, seurakunnat, osuuskunnat, säätiöt ym. yhteisöt sekä teollisuusyhtiöt -ryhmään kuulumattomat yhtiöt. Tämän ryhmän metsien hallintokustannusten ja raakapuun myynnin kustannusten arvioitiin vuodelta 1972 olleen 4,19 milj. markkaa (Uusitalo 1976). Tähän arvioon sisältyvät myös poistot. Tätä arviota korotettiin metsätalouden toimihenkilöiden palkkaindeksillä vuosilta 1980-1982. Varsinaisten yksityismetsien ryhmässä ei poistoja arvioitu erikseen, koska poistot sisältyivät jo eri metsänhoitotöiden työlajeittaisiin kokonaiskustannuksiin (taulukko 1).

Yksityismetsänomistajien matkakustannukset aiheutuvat puun kasvatuksesta ja myynnistä (ks. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 1051/80). Matkakustannukset arvioitiin vuosilta 1980-1982 samoin perustein kuin Kakkurin ja Karhun (1982) selvityksessä.

Laskelmassa otettiin huomioon vuosilta 1981 ja 1982 myös työmarkkinajärjestöjen ja niihin rinnastettavien muiden järjestöjen jäsenmaksut. Kyseisten maksujen pitää verohallituksen päätöksen (9392/43/81) mukaan sisältyä verokuutiometrin bruttoarvon suhteelliseen keskimääräisvähennykseen. Nämä jäsenmaksut koostuvat Suomen Yksityismetsänomistajain Keskusliiton sekä metsätilanomistajien varsinaisista Maataloustuottajain Keskusliiton jäsenmaksuista.

Verohallituksen yhtenäistämisohjeissa (1983) on määritelty ne ammattilehdet, joiden tilausmaksut ovat maatalouden tulosta vähennyskelpoisia. Koska kyseisiin lehtiin ei sisälly metsäalan julkaisuja, tulee näiden tilausmaksut ottaa

huomioon metsätalouden tulon vähennyksinä (ks. Laki 543/67). Ammattilehtien tilausmaksut arvioitiin vuosilta 1981 ja 1982 Metsälehdien ja Skogsbruketin tilausmaksujen perusteella.

5. VÄHENNYSKELPOISTEN KUSTANNUSTEN OSUUS KANTORAHATULOISTA

Taulukkoon 3 on kerätty yhdistelmä metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoisista luvussa 3 esitetyistä metsänhoitotöiden kustannuksista ja luvussa 4 esitetyistä metsien hallinnon ja raakapuun myynnin kustannuksista ja poistoista. Vähennyskelpoisia kustannuksia on verrattu Tilastokeskuksen viimeisimpiin metsänomistajaryhmän yksityiset ym. bruttokantorahatulojen arvioihin (Metsätilastollinen vuosikirja 1982; Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon toimisto; vrt. Kakkuri ja Karhu 1982).

Taulukko 3. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden, metsien hallinnon ja raakapuun myynnin kustannukset ja poistot, bruttokantorahatulot sekä kustannusten osuus kantorahatuloista vuosina 1975-1982.

Selite	1975	1976	1977	1978	1979	1980 ^R	1981	1982 ^{x)}
Metsänhoitotöiden kustannukset, milj. mk	163,3	160,0	192,3	168,6	159,9	188,9	258,6	325,9
Hallinnon ja myynnin kustannukset ja poistot, milj. mk	47,7	58,3	63,3	72,9	89,9	103,7	118,1	134,3
Vähennyskelpoiset kustannukset yhteensä, milj. mk	211,0	218,3	255,6	241,5	249,8	292,6	376,7	460,2
Bruttokantorahatulot (Tilastokeskus), milj. mk ^R	2274,4	1874,9	2240,8	2174,6	3333,4	4445,4	4638,7	4292,8
Vähennyskelpoisten kustannusten osuus kantorahatuloista, prosenttia	9	12	11	11	7	7	8	11

R Korjattu

x) Ennakkotieto

6. METSÄTALOUSKOMITEAN OSAMIENTINTÖ I:N EHDOTUSTEN VAIKUTUS

Metsäverotuksen kehittämistä pohtineen Metsätaloussuunnitelman osamietintö I:ssä (1981:2) ehdotettiin joidenkin verokuutiometrin bruttoarvon suhteelliseen keskimääräisvähennykseen kuuluneiden kuluerien muuttamista tilakohtaisiksi metsätalouden vähennyksiksi. Nämä erät olivat lannoitteiden, metsäojien perkauksen ja täydennysojituksen sekä metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannukset. Ehdotuksista on tätä kirjoitettaessa toteutunut metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannuksia koskeva muutos. Vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa vähennetään lain (861/83) mukaan metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannukset tilakohtaisesti.

Taulukossa 4 on hahmoteltu mikä olisi komitean muutosesitysten vaikutus metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoisiin kustannuksiin vuosilta 1981 ja 1982. Merkittävin vaikutus näyttäisi olleen lannoitteiden kustannusten poistamisella keskimääräisvähennyksestä. Laskelman perustana olevat tiedot saatiin Keskusmetsälautakunta Tapiosta ja Metsäntutkimuslaitoksen matemaattiselta osastolta.

Komitean ehdotusten toteuttaminen olisi pienentänyt vähennyskelpoisten kustannusten osuutta kantorahatuloista vuodelta 1981 noin 0,6 prosenttiyksikköä ja vuodelta 1982 1,0 prosenttiyksikköä (taulukko 5). Vuodelta 1980 arvioi Kakuri (1981) tämän vähentävän vaikutuksen olleen noin 0,5 prosenttiyksikköä. Metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannusten poistaminen keskimääräisvähennyksestä olisi pienentänyt yksityismetsänomistajien vähennyskelpoisten kustannusten osuutta kantorahatuloista noin 0,1 prosenttiyksikköä sekä vuodelta 1981 että 1982.

Metsätaloussuunnitelman osamietintö I:ssä (1981:2) ehdotettiin em. muutosesityksien lisäksi, että puuntuotannossa käytettävien työvälineiden ja pienehköjen koneiden kunnossapidon kustannukset sekä poistot tulisi ottaa verokuutiometrin

Taulukko 4. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoiset metsänhoitotöiden, metsien hallinnon ja raakapuun myynnin kustannukset ja poistot vuosina 1981-1982 sekä Metsätalouskomitean osamietintö I:n (1981:2) ehdotusten vaikutus vähennyskelpoiseen kustannuksiin.

Selite	1981	1982 ^{x)}
Vähennyskelpoiset kustannukset	376,7	460,2
Komitean ehdotukset:		
lannoitteiden kust. (-)	23,0	33,1
metsäojien perkauksen ja täydennysojituksen kust. (-)	2,3	2,9
metsätaloussuunnitelmien laatimisen kust. (-)	5,1	5,7
Vähennyskelpoiset kustannukset muutosten jälkeen	346,3	418,5

milj. mk

x) Ennakkotieto

Taulukko 5. Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoiset kustannukset, vähennyskelpoiset kustannukset Metsätalouskomitean osamietintö I:n (1981:2) muutosehdotusten jälkeen, bruttokantorahatulot sekä kustannusten osuus kantorahatuloista vuosina 1981-1982.

Selite	1981	1982 ^{x)}
Vähennyskelpoiset kustannukset, milj. mk	376,7	460,2
Vähennyskelpoisten kustannusten osuus kantorahatuloista, pros.	8,1	10,7
Komitean ehdotusten mukaiset vähennyskelpoiset kust., milj. mk	346,3	418,5
Vähennyskelpoisten kustannusten osuus kantorahatuloista, pros.	7,5	9,7
Bruttokantorahatulot (Tilastokeskus), milj. mk	4 638,7	4 292,8

x) Ennakkotieto

bruttoarvon keskimääräisvähennyksessä huomioon. Tällaisia työvälineitä ja pienehköjä koneita olisivat mm. raivaussaha, muut vesakontorjunnan laitteet sekä metsänviljelyn, taimikonhoidon ja puiden karsinnan käsityövälineet.

Puuntuotannossa käytettävien työvälineiden ja pienehköjen koneiden kunnossapidon kustannuksia sekä poistoja ei tässä laskelmassa arvioitu erikseen. Komitean käsityksestä poiketen kyseiset kustannukset nimittäin sisältyvät jo luvussa 3 esitettyihin metsänhoitotöiden työlajeittaisiin kokonaiskustannuksiin. Metsäntutkimuslaitoksen matemaattinen osasto kerää vuosittain metsänhoitotöiden työlajeittaisia kokonaiskustannuksia koskevat tiedot, joiden pohjalta laadittava tilasto julkaistaan Metsätilastollisessa vuosikirjassa. Tietoja kerätessään matemaattinen osasto edellyttää vastausohjeissaan, että työvälineiden ja koneiden kunnossapidon kustannukset sekä poistot otetaan osastolle ilmoituissa metsänhoitotöiden kokonaiskustannuksissa huomioon.

7. MAATILATALOUDEN TULOVEROLAIN MUKAISET VAKIINTUNEET TAIMIKOT

Laissa maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta (975/79) säädetään, että metsämaan uudistusalan vähintään puolen hehtaarin suuruisesta taimikosta annetaan veronhuojennus luonnolliselle henkilölle, kuolinpesälle ja näiden muodostamalle yhtymälle. Veronhuojennus annetaan siltä vuodelta toimitettavassa verotuksessa, jona taimikko on vakiintunut. Verovelvollisen vaatimuksesta voidaan veronhuojennus myös jaksottaa. Veronhuojennuksen tekninen toteuttaminen sekä ajallinen ja alueellinen porrastaminen on selvitetty valtioneuvoston päätöksessä (141/79). Em. lakia sovellettiin ensimmäisen kerran vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa.

Vakiintuneiden taimikoiden saadessa tilakohtaisesti verovapauden pitäisi Metsien uudistusalojen verovapautta selvittäneen työryhmän (1979) mielestä kyseisten taimikoiden hoitokustannukset poistaa verovapausajalta verokuutiometrin bruttoarvon keskimääräisvähennyksestä. Vakiintuneista taimikoista ei kuitenkaan aiheutunut Keskusmetsälautakunta Tapiion mukaan vuosina 1980-1982 mainittavasti hoitokustannuksia. Veronhuojennuksen myöntäminen edellyttää, että taimikossa ei ole välitöntä hoidon tarvetta (Maatilatalouden... 1980). Verovapaiden vakiintuneiden taimikoiden pinta-alat (1000 ha) olivat verohallituksen mukaan koko maassa vuosina 1980-1983:

1980	1981	1982	1983
8	26	48	76

8. TARKASTELU

Metsänomistajaryhmän yksityiset ym. vähennyskelpoisten metsänhoitotöiden, metsien hallinnon ja raakapuun myynnin kustannusten sekä poistojen osuus bruttokantorahatuloista oli noin 8 prosenttia vuonna 1981 ja 11 prosenttia vuonna 1982. Nämä luvut ovat lähinnä suuruusluokkaa osoittavia, koska osa laskelman kulueristä jouduttiin arvioimaan. Prosenttiosuudet em. vuosina eivät poikenneet mainittavasti vuosille 1975-1980 lasketuista vastaavista osuuksista. Osuudet vaihtelivat tällöin 7-12 prosentin välillä. Vuosina 1972-1974 (Uusitalo 1977) oli yksityismetsänomistajien vähennyskelpoisten kustannusten osuus kantorahatuloista sitä vastoin yleensä alhaisempi kuin vuosina 1981 ja 1982. Osuus vaihteli 5 ja 8 prosentin välillä.

Metsätalouskomitean osamietintö I:ssä (1981:2) ehdotettu lannoitteiden, metsäojien perkauksen ja täydennysojituksen sekä metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannusten muuttaminen tilakohtaisiksi metsätalouden vähennyksiksi olisi pienentänyt vähennyskelpoisten kustannusten osuutta kantorahatuloista vuonna 1981 noin 0,6 prosenttiyksikköä ja vuonna 1982 noin 1,0 prosenttiyksikköä. Pelkkien metsätaloussuunnitelmien laatimisen kustannusten keskimääräisvähennyksestä poistamisen vaikutus olisi hyvin vähäinen, noin 0,1 prosenttiyksikköä molempina em. vuosina.

Tässä laskelmassa esitettyjä yksityismetsänomistajien puun kasvatuksen kulujen tietoja voidaan käyttää hyväksi arvioitaessa kulujen kehitystä pitkällä aikavälillä koko maassa. Tulosten pohjalta ei sitä vastoin voida päätellä kuinka hyvin asetuksen (1042/76) mukaiset verokuutiometrin bruttoarvon keskimääräisvähennykset vastaavat todellisia kustannusten osuuksia. Tämä edellyttäisi puun kasvatuksen kulujen arviointia alueittain. Vastaisuudessa pyritäänkin laskelmat laatimaan niiltä vuosilta, joilta on saatavissa tarvittavat bruttokantorahatulojen tiedot, myös alueittain.

KIRJALLISUUS

- Asetus maatilatalouden tuloveroasetuksen muuttamisesta annettu 23.12.1976. Suomen Asetuskokoelma 1042/76.
- Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maatilatalouden tuloverolain ja tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain 2 §:n muuttamisesta. 1979. Valtioneuvoston päätös 141/79.
- Heikinheimo, L. 1964. Perusteluosa ehdotukseen verokuutiometrin keskimääräisiksi raha-arvoiksi vuodelle 1964. Metsäntutkimuslaitos. Moniste.
- Kakkuri, E. 1981. Puun kasvatuksen kulut vuonna 1980. Tutkimusselostus. Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto. Moniste.
- Kakkuri, E. & Karhu, T. 1982. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1975-1980. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 44. Helsinki.
- Karhu, T. 1978. Yksityismetsänomistajien puunkasvatuksen kulut vuosina 1975-1977. Tutkimusselostus. Metsäntutkimuslaitos, matemaattinen osasto. Moniste.
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös annettu 25.2.1980. 1051/80.
- Kurikka, J., Palo, M. & Sivonen, S. 1965. Laskelma hakuvuoden 1964/65 puukuutiometrin bruttoarvon alennus-prosentista. Liite perusteluosaan. Metsäntutkimuslaitos, metsäekonomian osasto. Moniste.
- Laki maatilatalouden tuloverolain 13 ja 20 §:n muuttamisesta annettu 24.11.1983. Suomen Säädoskokoelma 861/83.
- Laki maatilatalouden tuloverolain muuttamisesta annettu 21.12.1979. Suomen Asetuskokoelma 975/79.
- Maatilatalouden tuloverolain mukaiset todistukset veronhuojennuksen edellytyksistä sekä metsäteiden rakentamismenoja koskevat todistukset. 1980. Keskusmetsälautakunta Tapio. Moniste.
- Maatilatalouden tuloverolaki annettu 15.12.1967. Suomen Asetuskokoelma 543/67.
- Metsien uudistusalojen verovapautta selvittäneen työryhmän muistio. 1979. Työryhmämuistio 1979: VM 11. Helsinki.
- Metsätalouskomitean osamietintö I. 1981. Komiteanmietintö 1981:2. Helsinki.
- Metsätilastollinen vuosikirja 1981 ja 1982. 1982 ja 1983. Folia Forestalia 510 ja 550. Suomen virallinen tiilasto XVII A:13 ja 14. Helsinki.

- Metsäverokomitean mietintö. 1965. Silva Fennica 116. Komiteanmietintö 1964:A 15. Helsinki.
- Metsäverotuksen kehittämiskomitean mietintö. 1978. Komiteanmietintö 1978:21. Helsinki.
- Palo, M. & Sivonen, S. 1964. Puun kasvatuksen kulujen arvioitu ylin varmuusraja Suomessa v. 1963. Liite ehdotukseen verokuutiometrin keskimääräiseksi raha-arvoiksi vuodelle 1964. Metsäntutkimuslaitos. Moniste.
- Rauskala, R. 1984. Kunnittaiset kantohinnat ja puukuutiometrin bruttoarvot hakkuuvuonna 1982/83. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 128. Helsinki.
- Rauskala, R. & Snellman, C. 1983. Kunnittaiset kantohinnat ja puukuutiometrin bruttoarvot hakkuuvuosina 1980/81 ja 1981/82. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 87. Helsinki.
- Sivonen, S. & Uusitalo, M. 1966. Puun kasvatuksen kulut hakkuuvuonna 1965/66. Folia Forestalia 26. Helsinki.
- Tapion vuosikirja 1980, 1981 ja 1982. Keskusmetsälautakunta Tapio, piirimetsälautakunnat, metsänhoitoyhdistykset toiminta 1980, 1981 ja 1982. 1982, 1982 ja 1983. Vantaa.
- Uusitalo, M. 1968. Puun kasvatuksen kulut hakkuuvuonna 1966/67. Folia Forestalia 39. Helsinki.
- Uusitalo, M. 1976. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1972 ja 1973. Folia Forestalia 259. Helsinki.
- Uusitalo, M. 1977. Puun kasvatuksen kulut vuosina 1972-74. Folia Forestalia 291. Helsinki.
- Vakuutusyhtiöt 1980 ja 1981. 1982 ja 1983. Suomen virallinen tilasto XXII A:86 ja 87. Helsinki.
- Verohallituksen päätös annettu 17.12.1981. 9392/43/81.
- Verohallituksen yhtenäistämisohteet vuodelta 1983 toimitettavaa verotusta varten. 1983. Verohallituksen julkaisu 258. Helsinki.

MUUT LÄHTEET

Keskusmetsälautakunta Tapio
Maataloustuottajain Keskusliitto ry.
Metsälehti
Metsäntutkimuslaitoksen matemaattinen osasto
Skogsbruket
Sosiaali- ja terveystieteiden vakuutusosasto
Suomen Yksityismetsänomistajain Keskusliitto ry.
Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon toimisto
Verohallitus

ISBN 951-40-0949-5

ISSN 0358-4283